

НУЖЕН ЛИ Е НОВ ЗАКОН ЗА ФУТБОЛНОТО ХУЛИГАНСТВО?

Екатерина Михайлова¹

Борис Михайлов²

Статията разглежда понятието футболно хулиганство и правната регламентация, свързана с него. Предмет на анализ са българското и европейското законодателство. Подробно разглеждани са измененията в Закона за опазване на общественения ред при провеждането

на спортни мероприятия от 2018 г., при който е търсен нов подход за справяне с това негативно явление.

Ключови думи: футболно хулиганство, закон, конвенция, законодателни мерки, правна сигурност

Въпросът за футболното хулиганство и мерките за справянето с него не са нова тема нито за България, нито за Европа, където този спорт е изключително популярен. На първо място ще разгледаме развитието на темата в страни, които са имали сериозни проблеми в тази посока, но са успели да предприемат мерки, които са дали резултат, след което ще се фокусираме върху българския модел.

Според скорошно проучване и анализ на учени от Оксфордския университет футболното хулиганство е определено като „социален феномен“. То създава един особен вид социална връзка между участниците, както и желание за взаимно защитаване между феновете. Именно това е подчертано като една от основните мотивации за хулиганите да действат по този начин. Същите действия са обвързани с аналогично чувство при екстремистките групи. Нещо повече, този вид „социален феномен“ е оприличен като нещо типично за различните племена, които през епохите са съумявали да се защитят именно чрез взаимна подкрепа и обединение срещу „врага“. Освен това футболното хулиганство е тясно свързано и със социална неприспособеност като предишни епизоди на насилие или неадекватно поведение вкъщи, на работа, в училище и т.н.

Футболното хулиганство в действителност съществува още от самото начало на играта, но един от по-известните случаи датира от 1985 г., когато се играе финалът на Купата на европейските шампиони между „Ливърпул“ и „Ювентус“. На 29.05.1985 г. в Брюксел двата отбора се изправят един срещу друг в спор за най-престижния трофей в Европа и се очаква да се получи истински спортен празник. „Ювентус“ печели срещата с 1:0, но този ден

¹ д-р Екатерина Михайлова, професор по История на българската държава и право и Конституционно право, департамент „Право“, Нов български университет, ekmihaylova@nbu.bg.

² Борис Михайлов, магистър по Спортен мениджмънт, bbmihaylov@yahoo.com.

ще се запомни като един от най-черните в историята на съвременния футбол. Минути преди да започне двубоят, феновете на „Ливърпул“ заформят масов бой, влизайки в сектора на италианските привърженици. В крайна сметка настъпва огромен хаос, който белгийската полиция няма как да предотврати. В резултат на всичко това една от бетонните стени рухва и 39 италиански привърженици загиват на място, а ранените са над 500. Все пак срещата се провежда, но с час закъснение. От този момент нататък английският футбол става синоним за футболно хулиганство.

Очевидно е, че във времето Футболната асоциация на Англия взима необходимите мерки, защото успява да се пребори с това, което в България и съседните нам държави наглежда като проблем, заради което и започват да се правят опити той да бъде разрешен. През 80-те години Асоциацията на Англия започва постепенно да внедрява цивилни полицаи във фенските организации и агитките, което, оказва се, започва да дава резултат. Проблемът е, че на полицаите също се налага понякога да взимат участие в безредиците, за да не се събужда съмнение към тях. Постепенно през следващото десетилетие се формира специален отдел, чиито задължения включват постоянно следене на феновете и създаване на списък с потенциалните рискови. От този момент нататък работата на полицаите постепенно намалява, като е прехвърлена на стюардите, а впоследствие и на частните охранителни фирми, които наемат клубовете.

Разбира се, и технологиите играят ключова роля. Все повече камери биват поставени на всеки ъгъл, за да може полицията да има пълен контрол над ситуацията. Също така властите имат право да проследяват всички телефонни обаждания, съобщения, имейли и т.н., за да могат да реагират при необходимост. Не на последно място – законите в Англия биват променени във връзка с футболното хулиганство. През 1986 г. е приет закон, който вкарва забраната за посещение на спортни мероприятия, включително и доживотна забрана. Друг закон от 1998 г. въвежда забраната за продажба на алкохол на рискови мачове. Подобна забрана фигурира в голяма част от държавите в Европа, а в първенства като френското може да бъде закупена само безалкохолна бира в пластмасова чаша на територията на стадиона. Освен това има и тежки наказания за продажба на билети „на черно“. Интересен метод за справяне със забраната за посещение въвеждат в Англия – наказанията запалянковци са длъжни да се подписват в районното полицейско управление в часа на мача, а когато срещата е международна, им бива отнет паспортът.

Важен фактор, който играе съществена роля в справянето с футболното хулиганство по европейските терени, е отношението на властите и на клубовете към феновете. Много неща се променят постоянно в този аспект, а голяма част от клубовете започват да инвестират в удобства за хората, които посещават мачовете. Налага се продажбата на нормални храни и напитки по време на мач на стадиона, създава се по-приятелска атмосфера, като дори всички тоалетни са в добро състояние. Освен това, насърчават се посещенията на семейства, като се правят сериозни кампании за семейни абонаментни карти и билети. Това създава предпоставка все повече жени и деца да присъстват на мачовете, което също допринася за намаляването на агресията по трибуните. Последното се отнася в голяма степен за английския футбол, където по стадионите в днешно време могат да бъдат забелязани голям брой жени и деца. Безспорно безопасността и комфортът са ключови за привличането на повече хора по трибуните, а това от своя страна води и до справянето с футболното хулиганство.

Друг пример, който идва от футболната федерация на Франция, датира от 2010 г., когато се случва фатален инцидент на мач на столичния „Пари Сен Жермен“ (ПСЖ) и един фен загива след сблъсъци. Националната комисия за превенция на футболното хулиганство взима решение да закрие и унищожи 7 футболни фракции. Не е изненада, че 5 от тези 7 фрак-

ции са свързани с ПСЖ, а другите 2 са били свързани с Ница и Лион. Интересно е да се отбележи, че през последните години най-големите инциденти са се случвали между самите фенове на ПСЖ.

Какво е положението в България?

Правната уредба се намира в Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия (ЗООРПСМ), приет през 2004 година³. Темата е застъпена и в Европейската конвенция за насилието и лошото поведение на зрители при провеждане на спортни мероприятия, в частност футболни срещи (Конвенция № 120), която влиза в сила на 1.11.1985 година. Тя е ратифицирана от 42 държави, като България я е ратифицирала на 13.09.1996 г. от 37-то Народно събрание и е в сила за страната ни от 1.12.1996 година⁴.

Законът, както и Конвенцията разглеждат обществените органи и независимите спортни организации като страни, които трябва да предотвратяват и контролират насилието и лошото поведение на зрители на футболни срещи. Те се задължават да осигурят разработването и изпълняването на мерки, насочени към предотвратяване и контрол на насилието и лошото поведение на зрители, като осигурят мобилизирането на достатъчно сили за поддържане на обществения ред; улеснят тясното сътрудничество и обмен на подходяща информация между полицейските сили на различните засегнати или застрашени; прилагат налагането на наказания или подходящи административни мерки по отношение на зрители, признати за виновни за извършването на правонарушения, свързани с насилие или лошо поведение.

За съжаление, агресията и футболното хулиганство не намаляват въпреки взетите законодателни мерки. В България през последните години резултатите от непристойно поведение по футболните терени, както и в околните за тях пространства се увеличават. Това, както и няколко публично оповестени тежки инциденти с пострадали лица, е мотивът народните представители от 44-то НС да предприемат нови мерки за превенция на противобществените прояви при провеждане на спортни мероприятия.

Според изнесените данни от сравнително европейско проучване от председателя на Комисията по въпросите на децата, младежта и спорта в 44-то НС Славчо Атанасов на конференция, проведена в НБУ, футболните срещи в България имат много ниска посещаемост, охраняват се от многобройна полиция и въпреки това са регистрирани повече инциденти. Високият брой инциденти не води обаче до резултати – наложените наказания са твърде малко.

Констатацията, която може да се направи, е, че правната регулация, предвидена в закона и в Конвенцията, не е адекватна за справяне с проблемите с хулиганството и други инциденти по стадионите и около тях. Разбира се, темата с футболното хулиганство не е единствено и само въпрос на правна регулация. Но в правната регулация може да се заложи промяна в подхода за справяне или предотвратяване на различните негативни явления.

Изводи, че законодателството по гореспоменатите теми е остаряло и не решава проблемите, нещо повече – дори създава предпоставки за засилване на агресията, са направени и на европейско, и на национално ниво. Приетата и действаща Конвенция № 120 от 1985 г. явно не е успяла да произведе желаните ефекти за справяне с футболното хулиганство и други непристойни действия. Нейното съдържание не отговаря, а в известна степен и противо-

³ Обн., ДВ, бр. 96 от 29.10.2004 г., в сила от 30.11.2004 г.

⁴ Обн., ДВ, бр. 102 от 29.11.1996 г.

речи на актуалните тенденции и най-добри практики при осигуряването безопасността по време на спортни мероприятия.

Именно заради това са предприети на европейско ниво следните действия: Съветът на Европа е изготвил и приел нова Европейска конвенция за интегриран подход за безопасност, сигурност и услуги при провеждане на футболни срещи и други спортни мероприятия (CETS 218). Конвенцията е подписана на 3.06.2016 г. в гр. Париж, Франция, на официална церемония от четиринадесет държави, в това число и Република България. На основата на това българският министър на младежта и спорта е внесъл в Министерския съвет на страната ни проект на Решение на Министерския съвет за предложение до Народното събрание за денонсиране на Конвенция № 120 и ратифициране на Европейската конвенция, подписана на 3.07.2016 г., за интегриран подход за безопасност, сигурност и услуги при провеждане на футболни срещи и други спортни мероприятия⁵.

Според мотивите на доклада на министъра на младежта и спорта основната цел на Конвенцията е отчитане на влиянието на обществените промени (икономически, миграционни, политически, социални и технологични) върху футбола и гарантирането на безопасността по време на спортни мероприятия, постигане на ефективно взаимодействие между всички участници, ангажирани с осигуряването на безопасността. Конвенцията формулира нови и по-ясни цели, насочени към осигуряване на безопасна, гостоприемна и сигурна среда при провеждане на футболни срещи и други спортни мероприятия, а не единствено и само към контрол на насилието и лошото поведение на зрители на футболни срещи, каквито са целите на сега действащата Конвенция⁶.

На 2.10.2019 г. Народното събрание приема Закон за денонсиране на Европейската конвенция за насилието и лошото поведение на зрители при спортни прояви и в частност на футболни срещи и за ратифициране на Конвенцията на Съвета на Европа за интегриран подход към безопасност, сигурност и обслужване по време на футболни мачове и други спортни мероприятия⁷.

Паралелно с подготовката за ратификацията на новата конвенция е подготвен и внесен Законопроект за изменение и допълнение на ЗООРПСМ под № 854-01-67 от народния представител Славчо Атанасов и група народни представители на 6.07.2018 г. в НС.

Законопроектът е разгледан в постоянните комисии в кратки срокове и още на 20.07.2018 г. започват разискванията по първото му четене⁸. Заявката от името на вносителите на законопроекта е, че те са предприели следния нормотворчески подход – първо да се изработят изменения и допълнения в действащия закон с цел осигуряване на спешни мерки с оглед започването на футболното първенство, а впоследствие, до края на 2018 г., да се из-

⁵ Проект на Решение на Министерския съвет за предложение до Народното събрание за денонсиране на Европейска конвенция за насилието и лошото поведение на зрители при провеждане на спортни мероприятия. *Министерски съвет. Портал за обществени консултации* [онлайн], 22.12.2017. Достъпен на: <http://www.strategy.bg/publicconsultations/View.aspx?Id=3174> [прегледан на 19.09.2018].

⁶ Пак там.

⁷ Закон за денонсиране на Европейската конвенция за насилието и лошото поведение на зрители при спортни прояви и в частност на футболни срещи и за ратифициране на Конвенцията на Съвета на Европа за интегриран подход към безопасност, сигурност и обслужване по време на футболни мачове и други спортни мероприятия. *Народно събрание на Република България* [онлайн], 10.2019. Достъпен на: <https://www.parliament.bg/bg/laws/ID/157106> [прегледан на 16.02.2020].

⁸ Сто шестдесет и шесто заседание на Народното събрание. *Народно събрание на Република България* [онлайн], 20.07.2017. Достъпен на: <http://www.parliament.bg/bg/plenaryst/ns/51/ID/6287> [прегледан на 19.09.2018].

готви изцяло нов Закон за футболното хулиганство, като междуременно се извърши и ратифицирането на новата европейска Конвенция⁹, която да е в основата на изработването на новия закон. Както бе отбелязано по-горе, ратификацията на Конвенцията вече е факт.

Претенцията на внесения Законопроект за изменение и допълнение на ЗООРПСМ е, че чрез него ще се предприемат адекватни и ефективни мерки за превенция на противообществените прояви.

Според изготвените доклади от постоянните комисии на 44-то НС законопроектът предлага няколко основни изменения в досега действащата правна уредба, които целят прецизиране на функциите на организаторите на спортни мероприятия, отговорника по сигурността на спортния обект и ръководителя по сигурността и безопасността на спортното мероприятие, а именно:

- Въвежда се режим на достъп на посетителите до спортното мероприятие. Предвидено е достъпът да се осъществява чрез предоставянето на документ/знак, персонализиращ посетителите, или след разчитане на лична карта на посетителя от скенер за лични документи.
- Предлага се условията и редът за достъп до спортно мероприятие и документите/знаците да се уреждат с наредба на Министерския съвет.
- Разширяват се правомощията на ръководителя по сигурността и безопасността на спортното мероприятие, свързани с недопускането на лица с наложени принудителни административни мерки, както и на малолетни и непълнолетни без придружител в спортната зала и спортния обект. Въведено е изискването съгласието на дееспособен придружител на малолетни и непълнолетни да се удостоверява с декларация.
- Регламентирана е прецизно дефиницията за „спортно хулиганство“, като по този начин понятието се конкретизира и се разширява приложното поле на закона по отношение на противоправното поведение и местата, на които е възникнало.
- Съществена гаранция за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия е системата от наказания, допълнена с принудителни административни мерки, които за определени противообществени прояви да бъдат налагани от районното управление на МВР по местоизвършване на деянието. Предвидено е за някои от проявите на спортно хулиганство въз основа на съставен акт и приложен доказателствен материал началникът на РУ на МВР по местоизвършване на деянието да издава наказателно постановление и налага глоба и принудителна административна мярка.
- Предвижда се промяна и в процедурата по налагане на принудителна административна мярка по чл. 41, т. 2 от ЗООРПСМ – „*спиране използването на спортния обект за провеждане на спортни мероприятия*“, като се въвежда изискване налагането на мярката от министъра на младежта и спорта да бъде предварително съгласувано с министъра на вътрешните работи.
- Въвеждат се допълнителни изисквания относно разполагането и използването на видеокамери с цел документирането на събрания доказателствен материал.
- Собствениците или ползвателите на спортни обекти и съоръжения, както и организаторите на спортни мероприятия ще трябва да извършат разходи, свързани с тех-

⁹ Пак там.

ническо оборудване, необходимо за осигуряване на безопасността и сигурността на посетителите на спортни мероприятия¹⁰.

Внесенят законопроект в НС не е подложен на сериозни критики при разискванията от депутатите. Прави впечатление, че при изказванията си народните представители не възразяват по същество за приемането на този законопроект. Аргументите са предимно в подкрепа на направените предложения, а възраженията са основно правно-технически. Законопроектът е приет на първо четене без нито един глас против – от гласувалите 149 народни представители, 99 се обявяват „за“, „против“ няма, а „въздържали се“ са 50¹¹.

Законопроектът е приет окончателно на второ четене от 44-то НС на 26.07.2018 г.¹² и е публикуван в ДВ на 7.08.2018 година.

Бихме желали да обърнем внимание на някои правни аспекти, свързани с приетите изменения и допълнения на закона:

1. За разлика от предходната разпоредба, сега в закона в чл. 21 много подробно е дефинирано понятието „противообществена проява (спортно хулиганство)“ в случаите, когато това не съставлява престъпление по смисъла на Наказателния кодекс. Законодателят е избрал да опише и изброи възможните хипотези, при които определено деяние ще се квалифицира като противообществена проява (спортно хулиганство)¹³. Един такъв подход ви-

¹⁰ Пак там.

¹¹ Пак там.

¹² Сто шестдесет и осмо заседание на Народното събрание. *Народно събрание на Република България* [онлайн], 26.07.2017. Достъпен на: <http://www.parliament.bg/bg/plenaryst/ns/51/ID/6295> [прегледан на 19.09.2018].

¹³ Чл. 21. (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2018 г.) *Противообществена проява (спортно хулиганство) по смисъла на този закон е проява, която не съставлява престъпление по смисъла на Наказателния кодекс и е извършена в спортния обект или в спортната зона преди, по време или непосредствено след спортното мероприятие, както и на отиване или на връщане от спортния обект във връзка със спортното мероприятие, изразяваща се във:*

1. носене на знамена, плакати и транспаранти, на които са изобразени текстове, изображения, абривиатури и символи, подтикващи към омраза и насилие, съдържащи обидни квалификации или олицетворяващи идеологии, обявени за противозаконни;
2. отказ за изпълнение на разпорежданията на отговорните за спортното мероприятие лица, ангажирани със сигурността и безопасността, или на полицейските органи;
3. преодоляването на преградни приспособления, конструкции и съоръжения, намиращи се в спортния обект или спортната зона;
4. нахлуване на спортния терен;
5. паленето и поддържането на огън;
6. хвърлянето на предмети;
7. носенето на маски и действия за напълно прикриване на лицето или на части от него, което затруднява разпознаването;
8. отправянето на ругатни, други неприлични изрази, жестове и поведение, които са особено вулгарни, както и изрази и скандирания, насаждащи омраза на расова, етническа или религиозна основа;
9. носенето на оръжие и предмети, които могат да се използват като оръжие; боеприпаси; спрейове със защитен газ, с разяждащи или с оцветяващи вещества; сигнални ракети, взривни устройства, пиротехнически изделия и други общоопасни средства, отделни техни съставки; наркотични и други упойващи вещества, както и други вещества и предмети, които могат да бъдат опасни за живота и здравето на околните;
10. предизвикване или участие в сбивания;
11. използването на посочените в т. 9 вещи, предмети и вещества;
12. посегателство над състезатели, съдии, полицейски органи или други ангажирани с организацията, със сигурността или с безопасността длъжностни лица, както и спрямо медицински лица, журналисти, фоторепортери и оператори;

наги крие риск от пропускане на определено деяние, което би следвало да попадне в категорията на противообществена проява. Освен че може да се пропуснат определени деяния, то животът, средата и проявите на хората са изключително динамични – появяват се нови явления, които не могат да бъдат предвидени. Затова неслучайно в Закона за нормативните актове¹⁴ (ЗНА) още в чл. 1а се казва, че нормативният акт съдържа *обща правила за поведение*, които се прилагат към индивидуално неопределен кръг субекти. Описателният подход, който е възприет в настоящия закон, ще принуждава законодателя да предприема нормативни промени, когато се появят нови деяния, които би следвало да се квалифицират като противообществени прояви.

2. В чл. 30 от ЗООРПСМ е дадено правомощие на началника на районното управление на МВР по местоизвършване на нарушението да издава наказателно постановление и заповед за налагане на принудителна административна мярка „забрана“ за посещение на спортни мероприятия в страната и в чужбина, в случаите по чл. 21, т. 1 – 10. Досега действащият закон не даваше правото на началника на районното управление да издава наказателни постановления. Освен това е направено уточнение в кои случаи той не може да издава наказателни постановления, а следва да внесе преписката за решаване от съответния районен съд – чл. 30, ал. 1, т. 2 от ЗООРПСМ. Направените нови разпоредби създават възможност за бърза и ефективна дейност от страна на органите на МВР, а от друга страна, създават защита в определени случаи санкцията да се налага само от съд.

Тази нова правна конструкция е допълнена с правила, които трябва да бъдат приветствани, а именно правото на обжалване на наложените наказания. Според чл. 30а от ЗООРПСМ издадените от началника на районното управление на МВР наказателни постановления подлежат на обжалване в тридневен срок пред съответния районен съд по реда на Закона за административните нарушения и наказания. Също така издадената заповед за налагане на принудителна административна мярка подлежи на обжалване в тридневен срок по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Правото на обжалване е регламентирано и при решението на районния съдия – чл. 34 от ЗООРПСМ. Разпоредбата на предходната, а вече и отменена разпоредба не допускаше обжалване. Сега, в случай че решението на районния съдия бъде обжалвано, то ще се разглежда от окръжния съд в състав от трима съдии в деня на постъпването му. Решението на окръжния съд е окончателно.

Обръщаме внимание на тези нови разпоредби в закона, тъй като те са съобразени с конституционните изисквания и принципи. Актовете, които се издават според чл. 26 от ЗООРПСМ, са в съответствие с изискванията на Закона за административните нарушения и наказания. Разпоредбата на чл. 120 от Конституцията на Република България (КРБ) предвижда съдебен контрол за законност на актове и действия на административните органи, поради което гражданите и юридическите лица могат да обжалват всички административни актове, които ги засягат, освен изрично посочените със закон. Следователно би

13. унищожаване или повреждане на чуждо имущество;

14. използването на знамена, плакати и транспаранти, на които са изобразени текстове, изображения, абривиатури и символи, подтикващи към омраза и насилие, съдържащи обидни квалификации или олицетворяващи идеологии, обявени за противозаконни;

15. пребиваване в спортната зона или спортния обект на лица в срока на наложена забрана за посещение на спортни мероприятия в страната и в чужбина.

¹⁴ Обн., ДВ, бр. 27 от 3.04.1973 г., изм. и доп., бр. 65 от 21.07.1995 г., доп., бр. 55 от 17.06.2003 г., в сила от 18.12.2003 г., изм. и доп., бр. 46 от 12.06.2007 г., бр. 34 от 3.05.2016 г., в сила от 4.11.2016 г.

трябвало актът на орган на МВР да подлежи на контрол, тъй като по този начин се защитават правата и законните интереси на гражданите – чл. 117, ал. 1 от КРБ.

3. Прави впечатление, че и при този закон се забелязва недобрата практика да се уреждат на ниво закон въпроси, които би следвало да намират място в подзаконовите нормативни актове. Макар и изрично да е отбелязано в чл. 11, ал. 6 от ЗООРПСМ, че условията и редът за достъп до спортно мероприятие и за издаване на документите/знаците по ал. 2 се определят с наредба на Министерския съвет, то от последващите текстове е видно, че се урежда материя, която би трябвало да не се регулира на законово ниво. Така например в чл. 16 от ЗООРПСМ подробно е описано къде точно се поставят видеокамерите, колко стационарни и колко подвижни да са те, какви да са техническите им параметри и т.н. Според чл. 3 от ЗНА *„законът е нормативен акт, който урежда първично или въз основа на Конституцията, обществени отношения, които се поддават на трайна уредба“*, а за уреждането на другите отношения по тази материя законът може да предвиди да се издаде подзаконов акт. Следователно немалка част от нормите на закона е трябвало да намерят своето място в подзаконов нормативен акт, който при необходимост и много по-лесно се променя.

4. Възприетата от законодателя нормотворческа техника повдига въпроса за спазването на принципите на правовата държава. В изявленията на вносителите се прави заявката, че това изменение и допълнение на закона е с временен характер, тъй като предстои приемането на изцяло нов закон в края на 2018 година. В чл. 26 от ЗНА изрично е въведено изискването при изработването на проект на нормативен акт това да се прави при зачитане на принципа на **стабилност**. Вярно е, че в същия текст е посочено като принцип и изискването за **необходимост** за издаването на нормативен акт, което поставя въпроса за конкуренция между различните правни принципи и кой да е водещият.

Необходим ли е този нов нормативен акт, който е приет от НС, и следва ли принципът за необходимост да елиминира останалите, каквито са правната сигурност и предвидимост?

Според нас отговорът на въпроса е – да, необходимо е ново законодателство, което да стъпи на нови принципи и методи за справяне с агресията и футболното хулиганство. Елиминирането обаче на принципите за сигурност, стабилност и предвидимост на нормативния акт поставя под сериозна заплахата прилагането и ефекта, който ще се постигне от новоприетите правни норми. За тези, които ще прилагат закона, ще съществува неяснота той докога и в какъв вид ще действа. Нещо повече, за потенциалните нарушители също ще се дава възможност да се позовават на временния характер на закона.

Конституционният съд в поредица свои решения е приел, че **правната сигурност и стабилност** са съществени елементи на правовата държава. В тази посока е Решение № 1 от 2005 г. по к.д. № 8 от 2004 г., според което *„правова държава“ означава упражняване на държавна власт на основата на конституцията, в рамките на закони, които материално и формално съответстват на конституцията и които са създадени за запазване на човешкото достойнство, за постигане на свобода, справедливост и правна сигурност“*.

Конституционният съд категорично се е произнесъл, че в сферата на законодателната дейност принципът на правовата държава се проявява като изискване към действащите закони не само и не толкова с оглед процедурата на приемане и външното им оформяне, но и от гледна точка на тяхното съдържание и мястото им в правната система. Затова принципът на правовата държава изисква правна сигурност и предвидимост, при която политическата воля и управленските решения дължат подчинение, така че да се гарантира предсказуемост – Решение № 10 по к.д. № 12 от 2009 г., Решение № 7 от 2011 г. по к.д. № 21 от 2010 г., Решение № 8 от 2012 г. по к.д. № 16 от 2011 г., Решение № 8 от 2012 г. по к.д. № 16 от 2011 г., Решение № 3 от 2016 г. по к.д. № 6 от 2015 година.

Правната сигурност като принцип на правовата държава е заложен и на европейско ниво, като може да бъде намерен в редица от документите на ЕС¹⁵.

В заключение това, което може да се формулира като отговор на поставения въпрос на настоящата статия, а именно „нужен ли е нов закон за футболното хулиганство“, е категорично ДА. Нещо повече, анализът сочи, че в настоящите изменения и допълнения на ЗООРПСМ са заложили немалка част от добрите практики, които са дали вече резултат в страни, в които, както беше посочено в началото, футболното хулиганство е представлявало тежък проблем. Предстои обаче да се проследи доколко тези мерки ще дадат желаните резултати. Добре известно е, че не е достатъчно само приемането на закон, а изключително важно е как той ще бъде прилаган. Очакваме новото футболно първенство да даде този отговор.

¹⁵ Европейска комисия. Приложения към съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета. *Народно събрание на Република България* [онлайн], 11.03.2014. Достъпен на: www.parliament.bg/pub/ECD/150360COM_2014_158_BG_ASTE2_f.doc [прегледан на 19.09.2018].

IS A NEW FOOTBALL HOOLIGANISM ACT NECESSARY?

Ekaterina Mihaylova¹⁶

Boris Mihaylov¹⁷

This article examines the term “football hooliganism” and its legal regulation. It analyses Bulgarian and European legislation on football hooliganism. It further discusses in details the 2018 amendments of the Protection of Public Order at Sports

Events Act that employs new methods for tackling with this negative phenomenon.

Keywords: Football Hooliganism, Law, Convention, Legislative Measures, Legal Certainty

¹⁶ Ekaterina Mihaylova, PhD, Professor of History of Bulgarian State and Law and Constitutional Law, Law Department, New Bulgarian University, ekmihaylova@nbu.bg.

¹⁷ Boris Mihaylov, Master in Sports Management, bbmihaylov@yahoo.com.